

1122

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА.

СВЕСКА ПРВА.

ШКОЛСКИ НАДЗОРНИК.

Шаљива игра у једној радњи
с певачем.

НАПИСАО

КОСТЯ ТРИФКОВИЋ.

ДРУГО ИЗДАЊЕ.

У НОВОМ САДУ.

Трошким издашаре Брате М. Поповића.

ЦЕНА

20 NOVČ

22

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПARIЈА
БРАЋЕ М ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ.

Лили и Београд некад и сад — позоришна дела Јована С. Поповића	1—
Лек од пушине, шаљива игра у једном чину пре- вас Јован Ђорђевић	—40
Љубица, дечија глума у две радње написао Стван Ј. Јестив	—30
Љубав није шала, шаљива игра у 1 радњи по туђој замисли од А. Харића	—40
Љубавно писмо, шаљива игра у 1 радњи од К. Триковића	—40
Максим Првојевнн, трагедија у 5 чинова с пе- вањем написао др. Лаза Костић	—90
Максим, шаљива игра у 3 чина написао Мита Калић	1—
Маркова сабла, алегорија у два дела, написао Јован Ђорђевић	—40
Мој деп. Шаљива игра у три чина. Написао Мита Калић	—60
Милутин, драма у 5 делова с песмама написао Н. Недељковић	—80
На позорници и у животу, шаљива игра у 1 чину написао Милан Шенић-Максимовић	—40
На бадњи дан. Драмолет у 1 радњи, и Пова- љина пола воде. Шаљива игра у 1 чину од Косте Триковића	—40
На појутарје св. Саве, позоришна игра у 1 чину за српску младеж од М. Милановића	—20
Нечиста кућа. Драма у 5 радња од барона Ј. Ауфенберга, с немачког	1—

=== Цене су у крунској вредности. ===

Будуца Буркати

— II раз

31го Июн

ШКОЛСКИ НАДЗОРНИК.

ШАЉИВА ИГРА У ЈЕДНОЈ РАДЊИ
С ПЕВАЊЕМ.

НАПИСАО

КОСТЯ ТРИФКОВИЋ.

(ДРУГО ИЗДАЊЕ).

У НОВОМЕ САДУ,
ТРОШНОМ СРПСКЕ КЊИНАРЕ БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА.

(17)

НА СВЕГ МИДАК

УПРАВА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.

Свеска прва.

ШКОЛСКИ НАДЗОРНИК.

У НОВОМЕ САДУ,
трошном књижаре Браће М. Поповића.

Овај се комад не може признавати без до-
пуштења управе српског народног позориш-
та у Новоме Саду.

БИБЛИОТЕКА
СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА
НОВИ САД
КНБ. БР. 10639

ЗАВЕШТАЈНИ ПОКЛОН
БИБЛИОТЕЦИ
СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА
ЂУРЕ ДАВИДОВИЋА
ДЕЛОВАЊЕ СРПСКЕ КУЛТУРЕ

ШКОЛСКИ НАДЗОРНИК.

—*—

ОСОБЕ:

Поповић, школски надзорник . . .	Зорић.
Петровић, сеоски учитељ	М. Суботић.
Ката, жена му	Ј. Поповићева.
Савста, кћи им	Ј. Хаџићева.
Станко, саршени приправник . . .	Н. Недељковић.
Писаревић, његов писар	Н. Рашић.

Збана се у селу.

(Ова) се комад приказао први пут у Вршци
2. августа 1871).

ПРИЗОР I.

(Петровићева соба. Петровић седе, пуши на лулу и чита преко маслара новине. Ката седе у углу и плете чарпане.)

Петровић и Ката.

Петровић. (По неком времену). Жено, знаш ли шта је ново?

Ката. А од куд ја знам!

Петровић. У Новоме Саду оснивају опет нову скупштину?

Ката. Какву то?

Петровић. Боже мој! Какву другу него учитељску.

Ката. А откуд ја то да погодим?

Петровић. Отуд, што се стоји у „Застави“, ал' наравно, ви жене никад не би завариле маю и у новине. Вама је све једно, ма се читав свет тумбе окренуо.

Ката. Боже мој, човече, ти си опет кешто лутат!

Петровић. (Сложи и баца новине.) Како не бих био лутат? Опет нова скупштина! Сваки час скупштина! Ко ће то да иде! Са мојих 120 форината годишње плате, четири мерова жита и три фунте сланине, како

да путујем свакога месеца три пут на скупштину?

Ната. Три пут за месец дана, — а целе ове године тек је само један пут била!

Петровић. Свеједно! И то је доста да оде цела плата. Шта ти мислиш, жено! Кола овамо, кола овамо, стан у Новоме Саду, п'онда онај врашки „соко“. Не знаш ни сам како потрошиш новце.

Ната. Па добро, човече, не мораш ти ни!

Петровић. Шта не морам, кад морам. Имаш ја парца којешта да им рењем. Нека се зна чак и на сабору, да я кочијаша боље живи, него српски учитељи! (Ширки.)

Ната. Па немој се за то љутити, човече!

Петровић. Шта да се не љутим! Хоћу да се љутим, то је слободно сваком учитељу. Хоћу да им кажем, да нисмо ми последњи људи на свету.

Ната. Боже мој, кад те човек слуша, мислио би, да је све истина, што говориш!

Петровић. Жено, немој да ме доведеш у јарост! Шта није истина? Зар немаш жива примера пред очима? Зар не видиш Станка сваки боговетни дан? Зар не знаш, да је Станко најбоље, са преваслодством

— свршио preпарандију у Сомбору, да је од то доба написао три књиге за децу, какве књиге, ни Досетије ни не би лепше написао. Па шта је с њиме? Ево већ трећа година како у селу за месечних 5 форинти код натароша пискара, јер не може учитељске штације да добије. Је ли то истина, те? Па је ли то право, те? (Шмркане).

Ката (уздишне). То, боме, није право! Сирота моја Савета!

Петровић. Је ли, то није право, јер се тиче Савете?

Ката. Та жао ми је тог мог сиромашног детета! Колико то већ има година, како сиротица ни Станком ишчекује. Одрасла је с њиме, а већ су се као деца наволела. Поида док је Станко свршио preпарандију. Па сад сво већ трећа година, како не може да до службе дође. Ја кажем, то ће ми јадно дете од туге са свим увенути.

Петровић. Хоће да! Ви женске ништа друго и не знате, већ увенути од туге! За што да увене? Није Станко преко света, већ је овде: сваки је дан с њоме.

Ката. Али докле ће то тако трајати?

Петровић. Докле? Шта ја знам! Докле пуче коњ у талигама? Докле може. Не би се родила за учитеља, већ за министра.

Ната. Слушај човече! Како би било, да ми нашу децу оженимо! Нека је Станко у кући, па где нас двоје животарино, моћи ће и они.

Петровић. Од тога не ће бити ништа!

Ната. Али помисли само!

Петровић. Ја ти рекох, да од тога не ће бити ништа! Ја не ћу да од једног просијала направим два. Док Станко не добије штације, дотле од сватова нема ништа. То си већ сто пута чула, па ти сво и опет кажем! (Ширкне.)

Ната (уздахне). Сирота моја Савета!

Петровић. Сирота моја Савета! Ви жене друго ништа и не знате већ уздицати и јадикозати. На срећу што је Савета паметна девојка, са свим на мене, па задовољно сноси своју судбу.

Ната. Ја знам како је њој!

Петровић. Шта ти знаш? Ви жене друго ништа и не знате, већ вагањати како је коме. Сад си ти увртала себи у главу, да је Савета незадовољна! Ал' збиља,

где је Савета! Не видех је цело после подне!

Ката. За цело је у башти. Знаш да она себи увек вађе посла. (Устане, отвори прозор и гледа.) Да боме да је у башти! Бере цвеће и пена. Слушај само, како лепо пева. (Чује се песма: „Горо, горо висока си!“)

Петровић. (По свршетку песме.) Хм! „Ја не могу сретна бити, тебе драгог задобити.“ А шта ћу ти ја? Ја би то желео од свег срца. Станко је ваљан и честит млад човек! Ал све бадава, штацију прво, штацију, онда нека вам је благословено!

Ката (више кроз прозор) Савета рамо! Доста имаш цвеће, оди горе, пресеће те бунце! (Врати се са прозора.) Ево је где иде, слатко моје дете!

Петровић. Све све — али само штација!

ПРИЗОР II.

Савета и предањак.

Савета (утрчи у собу са цвећем у руци.) Слатки мој отац! (Пољуби га у руку.) Слатка мати! (Пољуби је у руку.)

Мата. А где си ти, дете моје, цело после подне?

Савета. Била сам у башти.

Мата. Па шта си толико времена чинила?

Савета. Од свачега по мало! У башти има ваздан посла. Привезала сам грање од крушке, гоће да се сломе, тако су родиле. Понда сам и мало пленила. Знате, мати, ваздан поњињо коров! Понда сам пресађивала цвеће. Ох, да видите само, мати, како је лепа моја јортезија. Пуна пуница цвета, а у наоколо лишће зелено, па једра, да је то милина погледати. Па тек фуксија да видите каква је. Двострука, па угасито црвена као ватра је. А ружа, мати, ружа што је лепа, то се неда ни изрећи!

Мата. А шта ћеш с тим цвећем, што ти је у руци?

Савета (стидљиво.) Ово ћу дати Станку! Знате, мати, да он воли цвеће!

Петровић. Да, да! Станко воли цвеће, а ти Станка!

Савета. Отац, а зар он мене не воли?

Петровић. А ко тебе неби волео, слатко дете моје? (За себе.) Само да је штадије, штадије!

Савета. Поида сам још нешто радила.

Ката. А шта то?

Савета. Читала сам нову књигу од Станка, још у рукопису! Ала је лепа, мата, читајте је само! Био један сиромаш дечко без оца и матере, па био на занату, па се добро владао. Поида отишао чак у Америку, па се тамо сиромаш разболео од жутице. Поида се на њега смилovali прици, а он их је после, кад је оздравио, у свачему поучавао, а они њему епит давали злата, па је тако постао врло богат, па и данас живи сретно и — оженио се. Јед'те, да је то лепо? Ту је књигу Станко превео, ал има што је и сам саставио. Зар то није лепо од њега?

Ката. Да боме да је лепо!

Петровић. Хм! па каква му је хасна, када епит за то не може да добије штације.

Савета. Па зар он никад не ће добити учитељска места!

Петровић. Шта знам ја! Тако изгледа, кад сво већ трећа година, како заман тражи

Савета. Па — ако не добије места, онда — зар онда, — зар онда се не може женити?

Петровић. Како је то питање од тебе?

Савета. Ви се отац ердите, — опростите, ја сам се зарекла.

Петровић. Зарекла, или не, али то си мораш добро запамтити, да ти станкова жена све дотле не ћеш бити, док не добије штација. Јеси ли разумела? (Ширине.)

Савета (снуждено.) Јесам, отац! Врло сам добро разумела!

Ната. Немој се снуждати, дете моје, све ће још добро бити.

Петровић. Шта је тешкиш набедава. Ви жене ништа друго и не знате, већ само да се тешите!

Савета. А једте, отац, ако вас смем запитати, од кога то зависи, да Станко добије место!

Петровић. Од кога другог, него од школског надзорника. Он дели места. Ко се код њега добро препоручи (показује прстима), тај дуго не чека. Је си а разумела?

Савета. Јесам отац. Врло сам добро разумела! Па ко је тај школски надзорник?

Петровић. Сад имамо новог. Ја га не познајем. Ал' само да се састанем с њиме, ја бих њему већ казео, да би се све окретало. Он треба да пазе на школе и на учитеље. Оног, који не ваља, доле с њиме, а овог, који ваља, овога нека намести с добром платом, да му се мили званије, а не да се са животом бори. Тако бих му ја казео и много друго што — — само да се састанем с њиме.

Ката. Кад те човек слуша, мислио бих, да си најодважнији човек на свету.

Петровић. Ти, жено, ћути! Не мешај се у послове, које не разумеш. Ви жене ништа друго и не знате, већ мешати се у туђе послове!

Ката. Јеси л' чуо, човече! Нисте ни ви мужеве попили ону мудрост у кашници. Дармате, вичете и једите се, а кад дође до дела, а ви шмук, па нос у сутрол!

Петровић. Жено!

Ката. Хоћу да ти кажем, јер ми се већ додијало од тебе! Ви жене ништа друго не знате, већ не знам ово, или оно. А шта ви мужеве знате! Састанете се на скуштинама. Та ћу, ха ћу. Ја предлажем ово! Ја предлажем оно! Ограђујем

се свечано! Сваки лични нападај одбијам од себе! Недајмо се, браћо! Ми смо браћа Срба! Ето, то је све шта чините, а шта израдите! Ништа. Било па остало на папиру! Да виш', да смо ми жене на скупштини, би ли онда остало на папиру.

Савета. Слатка мати, немојте се једити. (Пређе јој и пољуби је у руку.) Нико иде! То је за цело Станко!

ПРИЗОР III.

Станко и пређашњи.

Станко (улазећи.) Добар дан! Пружи руку Савета.)

Савета. Што си тако снужен?

Мата. Да ниси болестан?

Станко (маше главом.) Нисам.

Петровић.

Савета.

Мата.

Па да шта ти је?

Станко. Ништа! Изгубио сам опет једну малу вяду.

Петровић. А какву то?

Станко. Данас је дошао ватарошу неки господин из Новог Сада. Кажу да је

члан Матице, члан позоришта, члан друштва радности и шта ти ја знам!

Петровић. Пошта?

Станко. Пошта сам мислио, да такав човек потпомаже књижевност, па му понудим своја три рукописа на откуп, сваки за 10 еор. Зар то није мало?

Савета. То је занета врло јестино!

Петровић. А шта он?

Станко. Слегло је раменима, и рече ми, да таквих ствари не треба ни за бадавца.

Савета. Срам га било!

Петровић. А за што то?

Станко. За то, вели, што књига нико не купује. „Па шта да се ради са књигама?“ запитам га ја! Одговори ми: „Завија сир!“ И тако ја своје рукописе донесем натраг као што сам их однео. (Извади их.) Ево их! Па нека од сада више ко хоће. Ја не ћу више! (Баца рукописе.)

Савета (купи рукописе). Завија се сир у такве лепе књиге!

Петровић (хода горе доле). Нисам ли ја казао, да је тако! Нисам ли ти ја сто пута казао: море мани се пискарџа, то

ништа не носи! Аја, не слушаи ти месо! Ето видиш и сам како си прошио. (Ширко.)

Станко. Не мислам, што нисам дошао до мало новаца, премда, ти Боже знаи, како би ми вужни били; ал' да је бар заварио у рукописе, већ ми да погледа.

Петровић. Тако ти треба, бар ћеш се сад научити памети.

Савета. Ако је само до читања, не мој се срдити: има ко чита твоје рукописе од почетка до краја.

Станко. Да, друга Савета! Ти си м. ја публика, мој преципатник! (Угавае.) Само што такав претипатник не издржава књижевност.

Савета (снуждено) И то је истина.

Станко. Али ништа, још мало само, док дође нови школски надзорник, јер сад би требало већ да путује, — овда се надом да ћете се ви заузети за мене.

Петровић. Ко ја! Бре казаћу ја њему, што му још нико није рекао.

Станко. Да, да, разјасните му све редом: ваше стање, моје стање и Саветино стање!

Петровић. Те још како ћу му разјаснити. Све ће се окретати! (Ширко.)

Станко. Реците му, да је већ трећа година!

Савета. Реците душло, татице, реците шеста!

Станко. Како бадава мисликујем штацају!

Савета. Не може човек да се жени!

Станко. Реците му, да сам ја у пре-параднји увек први био!

Савета. Од свију најпрви!

Станко. Учио сам по новој методи!

Савета. По најновијој, татице!

Станко. Реците му, да ја нисам лубек!

Савета. Најчеститији младик!

Станко. Да не пијем!

Савета. Ни воде!

Станко. Да се не картам!

Савета. Ни пунишњака!

Станко. Једном речју, да је крајње време да и ја добијем штацају.

Савета. И две, татице, ма једву дали под кирију.

Петровић. До сто ђавола, ко ће то све запамтити.

Савета. Запамтите, татице!

Петровић. Али ништа, све ћу ја ње-му казати! Видеће он ко сам ја и шта

сам ја! Знаће он с кѣме има посла, само нека дође већ једаред, нека дође! (Чује се куцање.) Ко то куца?

ПРИЗОР IV.

Писар и пређашњи.

Писар (муца.) До-до-до-добар да-да-дам!

Петровић. О, слуга понизан г. Писаревићу! Које добро?

Писар. По-по-по-после ме го-го-го-господни матарош, да-да-да нам јавим, да-да-да се брзо спремите!

Петровић. А за што да се спремам?

Писар. Обу-бу-бучете но-но-не а-а-аљиве.

Петровић. Али због чега, због чега?

Писар. Немојте заб-бо-равити ца-ца-ца-ца-лидер.

Петровић. Та то сам већ чуо! Али за што?

Писар. Па и го-го-го-господни Станко нека се о-о-о-буче.

Станко. И ја? Али зашто?

Писар. Госпа Ка-Ка-Ката не мора ни.

Ката. Али куда.

Писар. Не-не-не мора ни го-го-госпо-
ђица Савета.

Савета. Ал' због чега?

Писар. И да-да-да-дате звонити.

Петровић. До сто ђавола, тоћете л'
већ једном рећи за што?

Писар. Јербо ће са-са-сада одмах доћи.

Сви.) Ко?

Писар. Ва-ви-ви-сокоблагородни го-го-
господни и-и-и-инспектор.

Сви (уцлишено.) Школски надзорник?!

Писар. Да-да-да-да! О-о-одах ће до-
ћи у се-село . . . Ја сам с-с-с-вршио, пре-
по-по поручујем се. (Оде).

ПРИЗОР V.

Пређашња без писара.

Петровић (који је међу там дошао к
себи). Школски надзорник! Тако из не-
нада! Нисам се ни приправио! Треба
да држим говор, а нисам га саставио! Пои-
да сам и децу раслустио! Време је жет-
ни! Како да га дочекам? Не знам ни где
ми је глава! Сав сам се озвојио! Али же-

Савета. Ево, татице, цилиндер!

Петровић (шчешпа га и затанне на главу). Ваш радосни долазак у нашу малу средину!

Савета. Ево нам штап! Не немојте заборавити да кажете за Станка!

Петровић. Не ћу, не ћу! Високоблагородни господине! Ваш долазак —

Станко. Три године већ како бадама очекујем штацију!

Петровић. Добро, добро! Наш долазак у вашу средину!

Станко. Не може да се жени!

Петровић. Знам већ! Високоблагородни г. епископ!

Станко. Кажите му, да је крајње време!

Петровић. Добро добро! Ваш велики долазак у наша мала радосна срца!

Станко. Кажите, да нисам лупски!

Савета. Ни карташ!

Станко. Ни пијаван!

Савета. Ал' немојте заборавити!

Петровић. Не ћу, не ћу! Само да говор научим! Високоблагородни господине.

ПРИЗОР VI.

Писар и пређашњи.

Писар (с врата.) А-а-а-вјдете! Че-че-че кају.

Петровић. Чекају већ? А ја још не знам свога говора! Шта ће рећи надзорник! Еј, маопико, еј, маопико!

Писар. Па-па-па се још и не звони!

Петровић. Не звони? Жено звони на сва ужета! Ти, Савета, овде остани! Хајдемо Станко! (У пољску.) Ваш долазак у нашу малу средњу. (Оду сви осим Савете.)

ПРИЗОР VII.

Савета (сама.)

Савета. Боже мој, како сам у страгу Бог зна какав је човек тај нови надзорник. Понда ако отац заборави све казати, или ако добро не усклаже! Понда је тек питање, хоће ли надзорник штети? Сва стрепам! Чини ми се, да од данашњег дана зависи судба моја. (Оде на страгу.) Одоше! Једва се још виде! Како се журе, а отац једнако чита говор! Хоће а' га научити? (Врати се са прозора) Тако сам

несмирна, не знам шта да почнем. (Види своје цвеће.) Ајде да направим кету цвећа за Станка, он цвеће воли, па ако ништа друго, а ово нека му бар не падне цвеће. (Седне и прави бокор а при томе пева:)

Горо, горо, висока си,
 Драги, мили, далеко си!
 Далеко си з. горама,
 Вена љубав међу нама!
 Горо, горо висока си!
 Драги, мили, далеко си!
 Ја не могу сретна бити,
 Тебе драгог задобити!

ПРИЗОР VШ.

Надзорник и Савета.

Надзорник (који је међу тим ушао и прислушкивао за себе.) Какав леп глас и — лепа девојка.

Савета (по друга пут пева:

Ја не могу сретна бити,
 Тебе драгог задобити!

Надзорник (за себе.) Разумем — заљубљени смо!

Савета (устане нагло). Не могу више!

(Опази надзорника и тргне се.) А, — неки странац!

Надзорник. Добар дан, госпођице!

Савета (клања се.) Бог вам добро дао, господине.

Надзорник. Ја сам два пут куцао, али ме нисте чули па сам тако ушао без дозвољења!

Савета. Са свим сте добро учинили.

Надзорник. Ја тражим учитеља Петровића!

Савета. То је мој отац!

Надзорник. Тако? А има лепу кћер!

Савета. Молим!

Надзорник. Па где је он?

Савета. Он је баш овај час тако рећи отрчао, да дочека школског надзорника.

Надзорник. Тако!

Савета. Ако је по вољи причекати?
(Хоће да му да столицу.)

Надзорник. Захваљујем, немам времена!

Савета. Путујете одмах даље!

Надзорник. Одмах!

Савета. А је ли баш нужно, да се са оцем разговарате? Можда бих могла и ја!

Надзорник. Ви! Хм! Може бити!

Савета. Па молим с киме имам част?

Надзорник (мисли се.) Ја сам — учитељ из Срема, путујем својим сродницима, па сам уз пут итео да видим овдашњу школу.

Савета. О, па то нам могу све ја показати, јер, знате, ја сам вам полак учитељ.

Надзорник. Е, да?

Савета. Ја замењујем оца у школи, ако је болешљив, или ако оде кудгод.

Надзорник. Па боје ли се вас ђаци?

Савета. За што да се боје? Доста је кад ме радо имају.

Надзорник. Тако! Онда мора да слабо уче.

Савета. Ви се шарате! Са лепим се даље дотера, него са батником.

Надзорник. Хм! Па има ли много деце?

Савета. Сва што су у селу, свега 318.

Надзорник. Велики број! А има ли отац помоћника?

Савета. Сад сам вам казала да има.

Надзорник. Кога то?

Савета. За бога — кога другог него мене!

Надзорник. А, да! А колико има плате?

Савета. 120 еоринти на годину, четири мерова жита и две фунте славине.

Надзорник. То није могуће.

Савета. Господине, ја то боље знам него ви!

Надзорник (за себе.) То је врло мало!

(На глас.) Па како животари ваш отац?

Савета. Добро! Он је задовољан за сада, а после ће ваљда боље бити.

Надзорник. Када после?

Савета. Та за Бога, кад дође тај мени школски надзорник.

Надзорник. Тако! Па шта ће он радити?

Савета. Шта? А шта друго, него све оно што му у дужност спада.

Надзорник. А шта му спада у дужност?

Савета. Па зар ви ни то не знате, а овамо сте учитељ! Школски надзорник ће прегледати школе, како се учи и предаје. За тим ће развидети како живе учитељи, је су ли задовољни? Повада ће школски надзорник онога, који не ваља, збицати, а који ваља овога ће наградити!

Надзорник. Па шта ће с вашим оцем чинити?

Савета. Па то је наравна ствар, да ће га наградити.

Надзорник. А за што је наравна ствар?

Савета. За то, што ће нам сваки у селу казати, да је мој отац честит и ваљан учитељ.

Надзорник. Ал' ако он то не учини?

Савета. Онда нови школски надзорник није боље од старог, т. ј. не ваља ни луле дувана!

Надзорник (за себе.) Кратак процес!
(На глас.) А за што није ваљао стари?

Савета. А, маните га се, није вредно ни разговарати се о њему.

Надзорник. Ал' ипак?

Савета. Е, а ви чујте! Овде у селу има један свршен препаранад, зове се Станко, врло ваљан и честит, у Сомбору је свршио, и први био са пренаходством. Знате ли шта ће то рећи, први са пренаходством?

Надзорник. Добро, добро! Поида?

Савета. Учио је по најновијој методи, није лупеж, није карташ, није пијанац, једном речи: крasan млад човек!

Надзорник. И што је најглавније, код вас добро уписао!

Савета. Господине, то се ни вас ни школскога надзорника ништа не тиче. Оно је истина, да сам ја с њиме одрасла и да би ме моји родитељи за њега дали. Ал' то не слади на ствар! то је са свим штогод треће.

Надзорник (за себе.) Она ми се девојка све више допада! **(На глас.)** Имате право! Па шта је даље с њиме?

Савета. Е шта је, тај млади ваљан учитељ све већ трећа година, како не може да места добије!

Надзорник. Ваљда није тражио!

Савета. Није тражио? Кажате није имао овога **(показује прстима)**, да се препоручи школском надзорнику.

Надзорник (за себе.) Лепа похвала за надзорника! **(На глас.)** Ваљда је било боље од њега!

Савета. Не знам, али сумњам, јер ми није познато, да је и који учитељ тако лепе књиге написао, као Станко.

Надзорник. А зар је Станко књиге писао?

Савета. Да како, још како лепе — све

рукописи! (Извади и показује му их) Читajte, па ћете се и сами уверити.

Надзорник (прегледа рукописе — за себе.) Хм! Ово морају добре ствари бити! Преводи за децу, поода изворне приповетке. (На глас.) Па за што није издао ове књиге?

Савета. (Уздаве.) Е, за то, што нема новца!

Надзорник. Па добро, што их није продао?

Савета. Кад их неће нико да купи! Хоћете ли их можда ви да купите?

Надзорник. Ја?

Савета. Да, ви! — Врло су јестиве, а сирома Станко живи у великој нужди. Пет еорината месечно, то је све, што добија од нашег натароша. Већ ако имате новца, а ви их купите. Ја ћу вам за то бити благодарна.

Надзорник. А чиме то?

Савета. Даћу вам, даћу вам ову киту цесћа.

Надзорник. Која је за цело другоме намењена.

Савета (маше главом да јесте.) То је истина, али ако ви купите.

Надзорник. Добро, добро! Прегледаћу рукописе, оставите их код мене.

Савета. Ви ми изгледате да сте добар човек! Ја вас већ мало полим.

Надзорник. Аа' Станка више!

Савета. Е, па ја сам с њиме одрасла!

Надзорник. Па ћете бити и његова жена!

Савета (узданс.) Бог зна каде, јер док не добије штације, нема ништа од сватова. Аа' то се вас ништа не тиче.

Надзорник. Тако је! (За себе.) Ова ме је девојка са свим задобила! (На глас.) Него сад ћу вас молити, кад сте већ до сад тако услужни били, да ми покажете школу.

Савета. Драге воље и школу и башту, све ћу вам показати! Изволите само са мном!

Надзорник. Ако смем повудити? (Пружи јој руку.)

Савета. О, молим! (Ухвати се испод руке и одлази са надзорником.)

ПРИВОР IX.

Петровић, Станко и Ката.

(Улазе с друге стране.)

Петровић (сав уморен и задухан, држи говор у руци и седне на столицу.) Нема га! Нигде га нема! Кажу да је већ прошао, а ја га нисам дочекао! Тешко мени! Изгубићу службу! Прошао сам!

Станко. Можда је код натароша одсео па ће тек сада доћи.

Петровић. Доћи? (Чита говор.) Високоблагородни господин школски надзорник Ваш долазак у нашу малу средину!

Ката. Ето како се ушпиртљео, а све каже, ја ћу њему казати, што му нико није казао, неки види ко смо ми учитељи!

Петровић. Само да ми је знати где је? Шта велиш, Станко, да одемо до натароша?

Станко. Па да идемо, можда је тамо.

Петровић. Хајд'мо дакле! Још није све изгубљено! (Пође говорећи.) Ваш долазак у нашу средину! (Судари се на вратима са Писаревићем.) Ото!

ПРИЗОР X.

Писарски и пређашњи.

Писар. А-а-а-јво? Ста-ста-стали сте ми на на-на ногу.

Петровић. Где је? Је ли тамо?

Станко. Да није већ отишао?

Ната. Можда сада долази?!

Петровић. Јели љ-љ-тшт?

Станко. Како изгледа?

Ната. Можда не ће ни доћи?

Сви. Та говорите, говорите!

Писар. Ко-ко-ко?

Петровић. До сто ђавола — надзорник!

Писар. И-и-инспектор је дошао!

Сви. Па где је?

Писар. Ту-ту-ту-ту!

Сви. Овде?

Петровић. Код мене? (Гледа у вазо-
коло и испод стола.)

Станко. А да није у школи?

Ната. То лако може бити!

Петровић. Хајд'мо још није доцкао.
(Пође.) Ваш долазак у нашу средину (Оду сви.)

ПРИЗОР XI.

Надзорник и Савета.

(Улази испод руке на друга врата.)

Надзорник (држи у руци рукопис и чита).

Савета. Јел' те, да је лепо написано ?

Надзорник (чита даље). Хм !

Савета. Читајте само оно, како је у Америци био ! Јесте ли дошли догле ?

Надзорник (чита даље, за себе.) Врло добро ? За децу као што треба !

Савета. Па има још што ће саставити. Мени је већ приповедио, само нема времена, да напише. Можете и то купити !

Надзорник (чита, за себе.) Леп част језик, приповетке са свим природне, лако разумљиве, пуне морала.

Савета. А јел' те да није скуп 20 форанти сваки рукопис ? (За себе.) Да пробамо мало више искати !

Надзорник (чита за себе.) Види се талентират, млад човек, баш какни нам требају.

Савета. Ако вам је скупо 20 форанти, а оно ћу вам дати за 15 форанти, ал' то је по следња цена, ни крајцаре јестиније ! Шта ви велите ? Та ви и не одговарате ?

ПРИЗОР XII.

Петровић, Ката, Станко, Писаревић, и пређашњи.

(Улази касно унутра.)

Петровић (Писаревићу.) Је л' то?

Писар. То-то-то је!

Петровић (јаво се наклањаче и клања се; надзорник се тргне и гледа у њега.)
Васкоблагородни господине!

Надзорник (Савети.) Ко је то?

Савета. Мој отац!

Петровић. Ваш долазак! — Ваш долазак. (Шаркне.) Ваш до-до-до (јаво кинне.)

Надзорник. На здравље!

Петровић. Захваљујем лепо! Ако смем послужити? (Шружн му бурмутицу.)

Надзорник. Благодарим, ја не шмрчем.

Петровић. Онда извињите. (Стане опет управо.) Благодарим господине! Ваш долазак —

Надзорник (упаднѣ му у реч.) Не морате ме орацијом поздравити. Ја вас те дужности решавам.

Петровић. Благородни г. надзорниче!

Савета. Дакле он није учитељ? (Разговара се са Станком.)

Надзорник. Господин Петровићу! Ја сам вашу школу прегледао и за све већ расчитао.

Петровић. Тако! Благородни господине, опростите, што —

Надзорник. Господине Станко, ја сам ваше рукописе прегледао и вашу молбу саслушао.

Станко. Тако! Ја не знам да ли?

Надзорник. И могао сам том приликом разумети од могга извештача! (Показује на Савету.)

Петровић. Од моје вѣри?

Станко. Од Савете?

Надзорник. И то на моје велико недовољство!

Петровић.		Недовољство!
Станко.		

Петровић. Еј, изопачо!

Станко. Пропао сам!

Надзорник. Да школски надзорник не вреди ни луле дувану!

Петровић.		Ко је то рекао?
Станко.		

Надзорник. Мој извештач!

Савета (за себе.) Шта сам урадила?

Надзорник. Да се даје подмитити!

Петровић.

Станко.

Ко је то рекао?

Надзорник. Мој извештај!

Савета (за себе.) Лепо сам их препоручила!

Надзорник. Наравно, разумем овог школског надзорника, који је пре мене био.

Петровић. Тако? (За себе.) Фала Богу!

Станко (за себе.) Лакше ми је!

Надзорник. Надам се, да се то под мојом управом не ће догодити, и по што сам се уверио, да сте и ви господине Петровићу честит и надала учитеља, то вам обрачем, да ћу се код ваше општине озбиљно заузети, да се наша плата два пут толико повиси.

Петровић (радосно.) Та је л' истина?

Надзорник. Што се пак вас тиче, господине Станко, ја ваше рукописе отзупљујем, сваке за 50 форинти.

Станко (радосно.) За 50 форинти!

Надзорник. А пошто сам оспособан од новосадске општине, да јој нађем честитог и ваљаног учитеља, и пошто сам таквога у вама нашао, то вас сво проглашујем за учитеља новосадске основне школе.

Станко. Како да вам благодарим?

вас Надзорник (Савети.) Но, — јесте ли
задовољни са мном?

н Савета. Не само ја — већ и цело наше
Орпство!

г Надзорник. Добро, добро, али моје
цвеће?

Савета (преда му га.) Ето га од свег
серца!

Надзорник (узме га и да Станку.) Ва-
ма је било намењено! А сад, господине Петро-
вићу још би једно желимо.

Петровић. Заповедајте само!

Надзорник. Да што пре сватови буду,
и да и мене зовете у сватове!

Петровић. То је и моја жеља!

Надзорник. Онда сам готов. Збогом! (Пође.)

Сви (за њим.) Живио надзорник!
живио!

(Завеса пада.)

**СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ.**

Јосиф у Мисиру. Музикална драма у 3 чина по Александру Дивалу. Музика од Мехили с немачког Јован Грчић	— 40
Каврга. Слика из живота срп. народа у Славонији у 3 радње с певањем нпш. Ј. Грчић	— 60
Као вереници препоручују се, шаљива игра у 1 чину по немачком Марија Ђ. Поповића	— 40
Кир Јања, или Тврдица. Шаљива игра у 3 чина од Јована С. Поповића	— 60
Краљ Вукашина, историјска драма од Драгутина Илијвића. Наградама „Матица Српска“	1 —
Краљина Јакните. — Сан на јави. Крст и круна. — Ситније драмске песме Ј. Суботића	1-60
Лажа и парализа, весело позориште од Јов. Ст. Поповића	— 50

Позоришна библиотека.

Круна

1. Клан клином. Лаврдија у једном чину, написао Кешезалуди К.	— 40
2. Љубоморна жена. Шаљива игра у 2 чина. Написао А. Кецебу.	— 40
3. Заборављени штит од кише. Шала с певањем и игр. у 1 чину. Написао Шредер	— 40

== Цене су у крунској вредности. ==

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ

За чашину . . . Слика из обичног живота у
1 чину. Написао В. С. Кеглен	—40
Страх од радости. Позоришна игра у 1 чину,
написала Ем. Жуарденова	—40
3. Лажов и лажив. Лажрдија у 1 чину. Написао
Арнолд Шредер	—40
7. Женска влада весела игра у 3 чина. Написао
Е. Саломети	—40
8. Познани се. Комедија у једном чину. Написао
Н. Сенерия	—40
9. Она је даровита. Весела игра у 1 чину напи-
сао Лео Хилдек	—40
10. Његова песма. Породична слика у 1-ом чи-
ну од Карла Тренгова	—40
11. Све сестрице мишћушине. Сцена у два чина
написао Влад. Тихонов	—40
12. Жена, студија из природе у 1 чину написао
Влад. Тихонов	—40
13. После расстанка, студија у 1 чину	—40
14. Смилена писма. Комедија у 1. чину, написао
Н. П. Гледнџ	—40
15. На морском брегу. Жанр у 1-ом чину, на-
писао Влад. Тихонов	—40
16. Особења. Комедија у 4 чина, написао
Влад. Тихонов	—40
17. Добротворно женско друштво. Шаљива игра
у 3 чина, написао А. Берцик	—40
18. Од пона до ковача. Комедија у 3 чина	—40

== Цене су у крунској вредности. ==